

Matbuat umum müdürlüğü teşkilât ve vazifeleri hakkında 1/971 numaralı kanun lâyihası ve Dahiliye ve Bütçe encü- menleri mazbataları

T. C.
Başvekâlet
Kararlar müdürlüğü
Sayı: 6/1107

30-IV-1934

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Matbuat umum müdürlüğünün teşkilât ve vazifeleri hakkında Dahiliye vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 22-IV-934 te Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesi ve teferruatile birlikte arz edilmiştir efendim.

Başvekil
İsmet

Matbuat umum müdürlüğünün teşkilât ve vazifine dair kanunun esbabı
mucibe lâyihası

Matbuat umum müdürlüğünün halen meri olan kadrosu şöyle tesbit edilmiştir:

Umum müdür	1	90	318
Şef	1	35	113
»	1	30	99
Memur	1	22	81
»	1	22	81
Kâtip	1	20	75
»	1	20	75
	7		842

Yıllık tutarı : (10 104) lira.

Bu kadrodan 30 liralık şefle 22 liralık memurlardan biri umum müdürlüğümüzün İstanbul işle-
rini idare etmek üzere İstanbul vilâyetinde çalışırlar.

Bu itibarla merkez kadrosu yalnız beş kişiye inhisar etmektedir. Halbuki, Matbuat umum mü-
dürlüğüne kanunen verilen vazifeler şunlardır:

1 — Bilûmum gazete ve mecmuaları ve risaleleri ve emsali neşriyatı tetkik etmek .

2 — Devleti alâkadar eden yazıları tefrik ile vekâlet makamına bildirmek.

3 — Matbuat mensuplarının matbuat kanununun tayin ettiği vasf ve şartları haiz olup olma-
diklarını araştırmak.

4 — Matbuat kanununun hükümlerine nazaran matbuat harekâtını takip etmek.

Diğer memleketlerde, matbuat umum müdürlüklerine verilen vazifelerin çerçevesi daha geniş
olmasına rağmen, bizim müdürlüğümüzün bu günkü teşkilât kadrosu, nisbeten pek dar tutulmuş
olan vazife çerçevesini bile kavramağa müsait değildir.

Meselâ, bilûmum gazete, meemua, risale ve emsali neşriyatı, sırf inzibatî bakımdan bile, tetkik edebilmek için, hiç olmazsa, fransızca, ingilizce, almanca, italyanca, rusça, bulgarca, yunanca, arapça, aceince gibi delillere eyice vâkıf unsurlara itiyâç varken, bu zaruret kadronun tanziminde hiç hesaba alınmamıştır.

Bu günkü kadro ile, değil yabancı memleketlerden gelen neşriyatı, memleketimizde çıkan neşriyatı bile takip etmeğe imkân yoktur.

Çünkü, memleketimiz dahilinde bile Fransızca, Almanca, İtalyanca, Rumca Ermenice neşriyat yapıldığı malûmdur.

Nerede kaldı ki, yerli olsun yabancı olsun neşriyatın takibi, sadece inzibat bakımından değil, millî ve beynelmilel, siyasî, iktisadî, kültürlü hareketlerin esaslı, etraflı, ve sistemli bir surette tetkiki bakımından da ihmal olunmayacak bir ihtiyâçtır.

Bu ihtiyacın ehemmiyetile mütenasip bir tarzda tatmini için ise, yalnız mekanik bir surette her hangi bir dili bilen mütereimlere değil, kültürlü ve kalifiye unsurlara lüzum olduğu aşîkârdır. Bu lüzum, hiç şüphesiz ki, Türkçe neşriyatın takibi için de varittir.

Halbuki, bu günkü kadronun veziyeti böyle kalifiye unsurların istihdamına hem maaş seviyesi, hem de hacmi itibarile müsait bulunmamaktadır. Bu günkü kadroda istihdam edebildiğimiz memurlar ancak türkçe gazetelerden kupürler yapmak, matbuat mensuplarının matbuat kanununun tayin ettiği vasıf ve şartları haiz olup olmadıklarını araştırmak gibi mekanik işleri görebilmektedirler.

Ayrıca, yerli ve yabancı bütün neşriyatın hiç değilse belli başlılarını tedarik için bile bütçeye hiç bir tahsisat konmamıştır.

Bütün bu izahattan anlaşılacağına göre, Matbuat umum müdürlüğü kadrosunun darlığı ve bütçesinin kifayetsizliği yüzünden bu günkü mahdut vazifelerini bile hakkile yapmaktan âciz bir vaziyettedir.

Takdim olunan yeni kanun projesinde, Matbuat umum müdürlüğünün vazife ve salâhiyetleri, ve bu vazifelerin ifası için lâzımgelen asgarî teşkilât ve tahsisat müfredatı ile arz olunmuştur.

Memleket ve milletimizin ihtiyaclarına uygun bir Matbuat umum müdürlüğü teşkilâtının lüzumu, Büyük Millet Meclisinin ilk teşekkülü anında da şiddetle takdir olunmuştur. 1920 senesinin 23 nisanında kurulan Büyük Millet Meclisi, aynı yılın 7 haziranındaki, yani teşekkülünden bir buçuk ay sonraki içtimamda, Gazi Hazretlerinin riyasetleri altındaki celsede kabul olunan Matbuat ve İstihbarat müdüriyeti umumiyesi teşikli hakkındaki kanunun esbabı mucibe mazbatasından aldığımız şu cümleler, bu gün bile canlılıklarını muhafaza etmektedirler.

« Unumen teslim edilen bir hakikat vardır ki, memleketimizin uğradığı felâketlerin en müessir amillerinden biri de dahil ve hariç efkârının, milletin menafii âliyesine muvafık bir cereyan ile sevk ve idare edilmesinde gösterilmiş olan ihmaldir. Millî menafimizizin müdafaası hususunda silâh kadar müessir olan siyaset ve fikir teşkilâtının ötedenberi ihmal edilmiş olması keyfiyeti, pek çok fenalıklara sebep olmuş ve elân da olmakta bulunmuştur.

« Avrupanın en küçük bir Devleti yoktur ki, bu yolda kabil olduğu kadar geniş bir teşkilâta malik bulunmasın. Bu meyanda Bulgaristan ve Yunanistan en ileri gitmiş Devletlerdendir. ve siyasî muvafakiyetlerinin sebeplerinden pek mühim bir kısmını da bu teşkilâta verdikleri ehemmiyette aramak lâzımdır.

Büyük Millet Meclisince de büyük bir şiddetle hissedilen bu ihtiyacın tatmini için de ikinci defa olarak ehemmiyeti mahsusa ile teşkil buyurduğunuz encümen, uzun uzadıya tetkikattan sonra, esaslı bir teşkilât vücude getirmek, ve bu teşkilâtı peyderpey ıslah ve tevsi etmekle fikir kuvvetinin bütün kuvvetlere faik gelmekte olduğu şu zamanda, millî siyasetimizi harice karşı müdafaa, ve dahilinde de her tarafa neşretmek gibi iki büyük gayeyi temin için ıera heyetile bilistişare işbu lâyihayı ihzar eylemiştir.

Lâyiha ile tesisi lüzumu arzedilen matbuat ve istihbarat müdüriyeti umumiyesinin gayesi iki büyük hedefe müteveccih olmak lâzımgelir. Biri, harice karşı milletin amal ve metalibini tanıtmaya ve davamızın meşruiyetini ispata çalışmak, diğeri de dahilinde milletin efkârını aynı noktada tevhit etmek

üzere her vasıttan istifade ederek mütemadiyen tenvir ve irşat ile maşgul olmak.

. Müdüriyeti umumiyenin programı bir taraftan Avrupa matbuatı arasında millî ve meşru hukukumuzu müdafaya matuf neşriyatta bulunmak ve cihan matbuatını daima tetkik ve takip ile dünya cereyanlarını anlamağa çalışmak, diğer taraftan da dahilde zamanın emrettiği fikrî ve ruhî vahdeti temin için her vasıttan istifade suretile neşriyat ve irşadatta bulunmak olmalıdır.

. Mevzubahs olan ve maatteessüf şimdiye kadar pek ziyade teahhur etmiş bulunan bu iş, elzem olduğu kadar mühim ve bilhassa ihtisasa mütevakkıf bir iştir. Bu hususta elde edilecek muvaffakiyet, teşkilâtın vüsatile beraber vesaitin de mükemmeliyetile mütenasip olmak zaruridir. »

Filhakika, millî mücadeleden parlak bir zaferle çıkmış bulunan millî inkılâp rejimimizin bu günkü kurma ve yaratma devrinde de gerek harice karşı yeni Türkiyeyi tanıtmak ve menfi propagandalarla mücadele etmek, gerekse dahilde matbuatın ve radyo, sinema, tiyatro gibi bilûmum efkârı umumiye müesseselerinin halkın inkılâp için terbiyesinde en mühim bir telkin ve terbiye vasıtası olarak kullanılmasını temin maksadile Matbuat umum müdürlüğünün bir «fikir ve siyaset teşkilâtı» olarak yeneden tensik ve tesis zarureti aşikârdır.

Bu vazifelerle mücehhez bir Matbuat umum müdürlüğünün alelâde bir idarî ve inzibatî teşkilât olamayacağı, belki kendisinden beklenen yüksek fikir verimlerine cevap verebilecek kabiliyette bir « ihtisas teşkilâtı » olması bizzat bu teşekkülün hikmeti vücudünde mündemiç bir zarurettir.

Bu itibarla, makinanın muvaffakiyetle işleyebilmesi, ancak onun muhtaç olduğu kalifiye unsurlarla ve tahsisatla teçhizatlandırılması kabildir.

Bu cihetin temini için, bütçe zaruretleri göz önünde tutularak azamî tasarrufa riayet edilmiş ve lâzımın asgarisile iktifa olunmuştur.

Matbuat Umum müdürlüğü kadrosunda istihdam edilecek ve muhtelif bürolarını idare edecek zevatın basit birer memur ve mütercim olmaktan ziyade, gerek ecnebi matbuatı, gerek oldukları memleketlerin siyasi, iktisadi, içtimaî ve kültürel temayülleri ve tezahürleri ve memleketinizle alâkaları bakımından tetkik edebilecek, teşhisler koyabilecek, ve gerekse icap eden etütleri ve mukabeleleri dirayet ve vukufla kaleme alabilecek, muhtelif sahalardaki neşriyatı salâhiyetle idare edebilecek kabiliyet, ve yetişkinlikte, müstakil çalışabilen ve yaratıcı unsurlardan intihap edilmesi icap eder.

Bu sebepledir ki kadronun tertibinde ücret usulü tatbik olunmuştur.

Matbuat umum müdürlüğünün vezaifi arasına radyo, film ve tiyatro gibi efkârı umumiye müesseselerinin sevk ve idaresi de alınmıştır. Bu müesseselerin şimdiye kadar sırf inzibatî bakımdan murakabesi ve kültürel rollerinde tamamilen başı boş bırakılmış olması, milletimizi mühim bir terbiye unsurundan mahrum kılmıştır.

Turizmin de Devletin bir dairesi tarafından merkezî bir surette idaresinde hiç şüphe yok ki, fayda vardır. Bunda mutabık kaldıktan sonra, bu işi en fazla salâhiyetle yapabilecek Devlet dairesinin yine Matbuat umum müdürlüğü olduğu anlaşılır. Çünkü, turizm, sadece memleketi celbedilecek yabancıardan döviz istifadesi yapmak değildir. Memleketi görmeğe gelen yabancılar, memleketle temasa gelirken hakkımızda yalın yanlış malûmat edinebilecekleri gibi, memleketten çıkıp gittikten sonra da aleyhimizdeki malûmatı yaymakta elbetteki hiç bir mahzur görmeyeceklerdir.

Binaenaleyh, turistlerin memleketimiz hakkında menfi malûmat edinmelerine mâni olmak bakımından dahi, turizmin alâkadâr bir Devlet dairesinin sevk ve idare ve murakabesinde bulundurulmak zarureti vardır. Kaldı ki, istenilmekte olan şey yalnız memleket hakkındaki menfi propagandalara mâni olmak değil, ayrıca ve en önce memleketi dışarıya lâzım olduğu, yani bizim istediğimiz gibi tanıtmaktır. Bu itibarla turizm, bir döviz kaynağı olmaktan ziyade bir propaganda vasıtasıdır.

İşte gerek hariçte, gerek dahilde, yazı, söz, ve resimle, ve radyo, tiyatro, filmle yapılacak propaganda ve telkinlerin Devlet ve millet menfaatleri namına sevk ve idaresini temin için teşkil edilen böyle bir Matbuat umum müdürlüğü, millî mücadelenin en hararetli ve en şuurlu zamanlarında merbut lâyiha ile o zaman müdafaa edilen Matbuat ve istihbarat müdüriyeti umumiyesinin

tekemkül etmiş bir devamı olacaktır.

Büyük Millet Meclisi Hükûmetinin 6 numaralı kanununa esas teşkil etmiş olan merbut lâ-yiha tetkik edildiği takdirde görülür ki, bu defa tasavvur ve teklif olunan Matbuat umum müdürlüğü, o eidal yollarında hissedilen ihtiyaca bu günkü kurma ve yaratma devresinin ol-gunluğu ile sadıkane cevap vermektedir.

Filhakika, gözlerimizi içinde yaşadığımız dünyaya çevirince, meselâ Amerika, Almanya, İtalya, Rusya, Avusturya, Macaristan, Çekoslovakya gibi belli başlı genç Devletlerin mat-buat, istihbarat, propağanda, kısaca efkârı umumiyenin teşekkülüne yarayan müessese ve vasıtaları salâhiyet, teşkilât ve tahsisat bakımından tamamen amme hizmetleri içine almış ol-dukları görülür. O kadar ki, bu Devletlerden efkârı umumiyenin sevk ve idaresine yarayan bu teşekkül ve vasıtaları almak istemek demek, bu Devletlerin elinden ordu, polis, posta ve mektepleri almak istemekle birdir.

Bu maruzattan sonra, memleketimizin büyük ihtiyaçları ve bütçe imkânları göz önünde tu-tularak azamî bir tasarrufla tesbit ettiğimiz kadro ve bütçenin kabulünü rica ederim, efendim.

Dahiliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Dahiliye encümeni

Karar No. 44

Esas No. 1/971

1 - V - 1934

Yüksek Reisliğe

Matbuat umum müdürlüğünün teşkilât ve va-zifeleri hakkında Dahiliye vekillğine hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 22 - IV - 1934 te Yük-sek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun lâyi-hasının esbabı mucibesi ve teferruatile birlikte gönderildiğini bildiren Başvekâletin 30 nisan 1934 tarih ve 6/1107 sayılı tezkeresi encümenimi-ze havale buyurulmuş olmakla Dahiliye vekili ve Hariciye vekâleti kâtibi umumisi Beylerin de bu-lundukları 1 mayıs 1934 tarihindeki toplantımız-da okundu ve kanun lâyihası tetkik edildi.

Bu günkü medeniyet âleminde, matbuatın haiz olduğu kuvvet ve ehemmiyet izahıtan vares-tedir. Bu mühim kuvvetten gerek memleket için-de ve gerek dışında bihakkm istifade etmek ne kadar lüzumlu bir vazife ise, işbu kuvvetin men-fi ve muzır cereyanların vasıtası olarak efkârı umumiyeyi teşviş ve tağlit etmesine mâni olmak ta aynı derecede mühim bir vecibedir. Medenî telâkkiyat neticesi olarak, matbuattan başka film, radyo, tiyatro, gramofon gibi bir takım neşriyat vasıtaları daha vücutte gelmiştir ki, efkârı umu-

miyeye telkinat yapmak hususunda bunların ha-iz oldukları ehemmiyeti de gözden uzak tutmak caiz değildir.

Arzolunan bu vasıtaları memleketin âli men-faatlerinin istilzam eylediği yollara sevk etmek ve bu vasıtalarla yapabilecek fena propagandaların önüne geçmek için kiyaset ve şuurla çalışacak bir müesseseye ihtiyaç olduğu aşikârdır.

Bu hususta Hükûmetin gösterdiği esbabı mu-cibeye tamamen iştirak eden encümenimiz kanun lâyihasının maddelerinde yaptığı cüzî tadilâtlarla, kabulüne karar vermiştir.

Yüksek Reisliğe arz olunur.

Da. En. Reisi	R. V.	M. M.
Tekirdağ		Çanakkale
<i>Cemil</i>		<i>Şükrü</i>
Kâ.	Aza	Aza
	Antalya	Adana
	<i>Rasih</i>	<i>Ali Münif</i>
	Aza	Aza
Giresun	Ordu	Afyon
<i>A. Münir</i>	<i>İsmail</i>	<i>İzzet Ulvi</i>
		<i>Rifat</i>

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe encümeni
M. No. 97
Esas No. 1/971

15 - V - 1934

Yüksek Reisliğe

Matbuat umum müdürlüğünün teşkilât ve vazifeleri hakkında olup Başvekâletin 20 nisan 1934 tarih ve 6/1107 numaralı tezkeresile Yüksek Meclise gönderilen kanun lâyihası Dahiliye encümeni mazbatasile birlikte encümenimize tevdi edilmekle tetkik ve müzakere olundu:

Hükümetin esbabı mucibesinden ve encümeninde hazır bulunan Dahiliye vekili Beyin verdiği izahattan: Millî mücadele ve inkılâbımızın yarattığı parlak bir zafer neticesinde istiklâlini kazanan ve cihan efkârı umumiyesinde de yer tutarak her sahadaki yüksek adamlarile günden güne inkişaf ve terakkiye mazhar olan milletimizin, yüksek menfaatleri göz önünde tutularak diğer memleketlerde olduğu gibi memleketimizin de matbuat işlerine derkâr olan ehemmiyetin nazarı dikkate alınmasına zaruret hâsıl olduğu cihetle hariçte ve dahilde olmak üzere memleketimiz hakkında vaki olacak her türlü menfi propagandalara karşı koymak ve bunlarla mücadele etmek ve matbuatımızı da millî ahlâk ve terbiye sistemleri dairesinde verilecek direktifler üzerine daha salim ve faydalı yollarda yürümeleri için icap eden tedbirlerin alınması maksadile işbu lâyihanın hazırlandığı anlaşılmıştır.

Encümenimiz, yukarıda izah olunan sebepler dolayısıyla hakikaten ıslah ve tanzimine zaruret görülen ve matbuat işlerinin daha faydalı bir şekle konulmasına dair olan ve bu esas itibarile kabulü muvafık görülen işbu kanun lâyihasını Dahiliye encümeninin tesbit ettiği maddeler üzerine müzakere etmiştir.

Turizm propagandası doğrudan doğruya Matbuat umum müdürlüğünü alâkadar eder mahiyette görülmediğinden lâyihanın birinci maddesinin turizme ait olan (H) fıkrası kaldırılmış olduğu gibi Matbuat umum müdürlüğünün güzel sanatlara taallük eden murakabe işile Maarif vekâletinin bu hususta ifasile mükellef olduğu vazifeyi telif maksadile bir fıkra ilâve olunmuştur.

İstihbarat, neşriyat ve propaganda servislerinin ilerde tahakkuk edecek ihtiyaca göre birleştirilmesi veyahut kaldırılması iktiza ettiği takdirde Büyük Meclisten bir kanun istihsaline ihtiyaç messedeceğinden bu gibi teferruata ait teşkilâtın bir nizamname veyahut talimatname ile temini vekâletin salâhiyeti dahilinde bulunduğu cihetle lâyihanın 2, 3, 4, 5, 6 ve 7 inci maddeleri birleştirilerek ikinci madde tanzim edilmiş ve bu maddeye «Bu servisler lüzumu kadar bürolara ayrılır» şeklinde bir fıkra ilâve edilmiştir.

Matbuat umum müdürlüğü vazifelerini ifa etmek üzere lüzumu olan teşkilât bu kanuna bağlı cetvelde gösterilmiş ve 2205 numaralı kanuna merbut ve matbuat işlerine ait olan teşkilâta ihtiyaç kalmamış olduğundan mezkûr cetvel mezkûr kanunun 5 inci maddesi ile Matbuat umum müdürlüğünün vazifesini gösteren 2 nci maddesinin tayyri lâzımgelmiş ve bu sebeple lâyihanın dokuzuncu maddesi ona göre değiştirilerek üçüncü madde olarak kabul edilmiştir.

Bu esaslara göre yeniden hazırlanan kanun lâyihası Umumî Heyetin tasvibine arzedilmek üzere Yüksek Reisliğe takdim olunur.

Reis	Rs. V.	M. M.
Burdur	Isparta	Bayazıt
A. Şeref	Mükerrerem	İhsan
Bursa	Çorum	Erzurum
Dr. Galip	Mustafa	Asım
Kayseri	Sivas	Kırklareli
A. Hilmi	M. Remzi	M. Nahit

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Matbuat umum müdürlüğü teşkilât ve vazâifine dair kanun lâyihası

MADDE 1 — Matbuat umum müdürlüğü teşkilâtı şunlardır:

A - İstihbarat servisi : Bu servis 8 bürodan mürekkeptir:

- 1 - Memleket bürosu,
- 2 - Garbî Avrupa bürosu,
- 3 - Orta Avrupa bürosu,
- 4 - İngiltere - Amerika - Aksayışark bürosu,
- 5 - Sosyalist Sovyet Cümhuriyetleri İttihadı bürosu,

6 - İtalya bürosu,

7 - Balkan bürosu,

8 - Şark ve cenup komşuları bürosu.

B - Neşriyat ve propaganda servisi : Bu servis iki bürodan mürekkeptir:

1 - Neşriyat ve propaganda bürosu,

2 - Radyo, filim ve tiyatro bürosu.

C - Muhaberat servisi;

D - Dosya, arşiv ve kütüphane servisi;

E - İstanbul servisi;

F - İzmir servisi;

G - Turizm servisi.

MADDE 2 — Umum müdürlüğün vazifeleri şunlardır:

1 - Yerli ve yabancı neşriyatı, gerek memleket dahilindeki gerekse memleket haricindeki siyasî, iktisadî, içtimaî ve kültürel hareketler bakımından takip etmek,

2 - Millî matbuatın inkılâp prensiplerine, Devlet siyasetine ve millet ihtiyaçlarına uygun olmasını temin etmek,

3 - Matbuatın en mühim bir telkin ve terbiye vasıtası olmak vasfını tahakkuk ettirmek

DAHİLİYE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Matbuat umum müdürlüğü teşkilâtına ve vazifelerine dair kanun lâyihası

MADDE 1 — Dahiliye vekillğine bağlı Matbuat umum müdürlüğünün vazifeleri şunlardır:

a) Gerek memleket dahilinde ve gerek haricindeki siyasî, iktisadî, içtimaî ve harsî hareketler bakımından yerli ve yabancı neşriyatı takip etmek.

b) Millî matbuatın inkılâp prensiplerine, Devlet siyasetine, ve millet ihtiyaçlarına uygun olmasını temin eylemek.

c) Matbuatın en mühim bir telkin ve terbiye vasıtası olmak vasfını tahakkuk ettirmek için tedbirler almak,

ç) Millî gazeteciliğimizin seviyesini yükseltecek tedbirlerin alınmasında rehberlik etmek. (Gazetecilik kursu ihdası, matbuat mensupları birliği ve kulübü vücuda getirilmesi ve matbuat kongrelerinin yapılması ve saire gibi),

d) Memleket haricinde Türkiyeyi tanıttırmayı ve menfî propağandalarla mücadeleyi temin eylemek,

e) Kendi sahasında neşriyat yapmak,

f) Matbuat kanununun tatbikına nezaret etmek,

g) Beynelmilel matbuat teşekküllerile meslekî temas ve münasebetlerde bulunmak,

ğ) Radyo, filim ve tiyatro gibi efkârı umumiye ile alâkadar olan vasıtaları murakabe etmek,

h) Memleket içinde ve dışında turizm propağandası yapmak,

Matbuat umum müdürlüğü bu vazifelerini alâkadar vekâletler ve makamlarla temas ve muhabere ederek ifa eyler.

MADDE 2 — Matbuat umum müdürlüğü teşkilâtı şunlardır:

1 - İstihbarat servisi; Bu servis aşağıdaki büroları ihtiva eder:

a) Memleket bürosu,

b) Garbî Avrupa bürosu,

c) Orta Avrupa bürosu,

ç) İngiltere - Amerika - Uzak şark bürosu,

d) Sosyalist Sovyet Cümhuriyetleri İttihadı bürosu,

e) İtalya bürosu,

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Matbuat umum müdürlüğü teşkilâtına ve vazifelerine dair kanun lâyihası

MADDE 1 — Dahiliye vekilliğine bağlı Matbuat umum müdürlüğünün vazifeleri şunlardır:

A) Gerek memleket dahilinde ve gerek haricindeki siyasî, iktisadî, içtimâî ve harsî hareketler bakımından yerli ve yabancı neşriyatı takip etmek;

B) Millî matbuatın inkilâp prensiplerine, Devlet siyasetine ve millet ihtiyaçlarına uygun olmasını temin eylemek;

C) Matbuatın en mühim bir telkin ve terbiye vasıtası olmak vasfını tahakkuk ettirmek için tedbirler almak,

Ç) Millî gazeteciliğimizin seviyesini yükseltecek tedbirlerin alınmasında rehberlik etmek; (Gazetecilik kursu ihdası, matbuat mensupları birliği ve kulübü vücade getirilmesi ve matbuat kongrelerinin yapılması ve saire gibi);

D) Memleket haricinde Türkiyeyi tanıttırmayı, ve menfi propagandalarla mücadeleyi temin eylemek;

E) Kendi sahasında neşriyat yapmak;

F) Matbuat kanununun tatbikına nezaret etmek;

G) Beynelmilel matbuat teşekküllerile meslekî temas ve münasebetlerde bulunmak;

Ğ) Radyo, film ve tiyatro gibi efkârı umumiye ile alâkadar olan vasıtaları murakabe etmek;

Matbuat umum müdürlüğü bu vazifelerini alâkadar vekâletler ve makamlarla temas ve muhabere ederek ifa eyler.

(Ğ) fıkrasında beyan olunan vasıtaların murakabesinde Maarif vekâletinin direktifleri nazarı itibare alınır.

MADDE 2 — Matbuat umum müdürlüğü istihbarat, neşriyat ve propaganda servislerini ihtiva eder. Bu servisler lüzumu kadar bürolara ayrılır.

Bu servisler aşağıdaki yazılı vazifeleri görürler:

A) Devletin dahilî ve haricî politikadaki umumî prensipleri, millî ahlâk, haberlerin doğruluğu, yabancı tahrikât ve propaganda, Devlet icraatının efkârı umumiyeye lâayık oldukları ebad ve ehemmiyette arzı, millî kültür, mat-

Hü.

için tedbirler almak,

4 - Millî gazeteciliğimizin seviyesini yükseltecek tedbirlerin alınmasına rehberlik etmek (Gazeteciler kursu, matbuat birliği, matbuat kulübü ve saire gibi),

5 - Memleket haricinde yeni Türkiyeyi tanıttırarak propağanda yapmak ve menfi propagandalarla mücadele etmek,

6 - Kendi sahasında neşriyat yapmak;

7 - Matbuat kanununun tatbikına nezaret etmek;

8 - Beynelmilel matbuat teşekküllerile meslekî münasebetlerde bulunmak;

9 - Radyo, film ve tiyatro gibi efkârı umumiye müesseselerini Maarif vekâleti ve Büyük erkânı harbiye mümessillerile müştereken mura-kabe etmek;

10 - Memleket içinde ve dışında turizm propagandası yapmak.

Da. E.

f) Balkan bürosu,

g) Şark ve cenup komşuları bürosu.

2 - Neşriyat ve propağanda servisi. Bu servis iki bürodan müteşekkildir:

a) Neşriyat ve propağanda bürosu,

b) Radyo, filim ve tiyatro bürosu.

3 - Yazı işleri bürosu,

4 - Arşiv ve kütüphane bürosu,

5 - Vilâyetler bürosu,

6 - Turizm bürosu.

MADDE 3 — İstihbarat servisinin vazifeleri:

1 - Devletin dahilî ve haricî politikasındaki umumî prensipleri, inkilâp ve rejim prensipleri, millî ahlâk, haberlerin doğruluğu, yabancı tahrikât ve propagandalar, Devlet icraatının efkârı umumiyeye lâyük oldukları ebat ve ehemmiyette arzı, millî kültür, matbuata verilen direktiflerin tatbiki ve matbuat kanunu bakımla-

MADDE 3 — İstihbarat servislerinin vazifeleri şunlardır:

a) Devletin dahilî ve haricî politikadaki umumî prensipleri, millî ahlâk, haberlerin doğruluğu, yabancı tahrikât ve propağandalar, Devlet icraatının efkârı umumiyeye lâyük oldukları ebat ve ehemmiyette arzı, millî kültür, matbuata verilen direktiflerin tatbiki ve

B. E.

buata verilen direktiflerin tatbiki ve matbuat kanunu bakımlarından iç neşriyatı,

B) Memleketlerin cihan siyasetindeki temayülleri, dahili siyasetlerindeki tezahürleri, Türkiye ile olan münasebetleri ve kültür hareketleri bakımlarından haricî neşriyatı takip eylemek,

C) Umum müdürlüğün gündelik bültenleri, (Ayın Tarihi), Yıllık, hariç için neşriyat ve broşürler gibi teşebbüslerine ve neşriyatına lâzım olan bilcümle vesikaları hazırlamak ve toplamak,

Ç) Umumî müdürlüğün vereceği direktifleri gerek bültenler vasıtasile, gerek telefon ve telgrafla icap edenlere bildirmek,

D) Günlük bültenler, makaleler, Ayın Tarihi, Yıllık ve broşürler yapmak,

E) Ecnebi memleketlerde yapılacak propaganda vasıtalarını hazırlamak,

F) Memleket dahilinde radyo neşriyat programlarını tanzim etmek,

G) Memleket haricinde radyo vasıtasile propaganda yapmak imkânlarından istifade eylemek,

Ğ) Memleket dahilinde yapılan filmlerin senaryolarını ve hariçten gelen filmleri kontrol etmek,

H) Senaryolar hazırlatmak,

İ) Memleket sahnelerinin repertuvarlarını kontrol etmek,

I) Her memlekete ve hâdiseye ait vesikaları, fotoğrafları, gazete ve mecmua koleksiyonlarını, kupürlerini, kitapları ve muhaberatı tasnif ve hıfzetmek,

J) İcap eden vilâyetlerde matbuat umum müdürlüğünün mümessili veya muhabirleri tarafından ve buldukları vilâyet valisinin idaresi altında bu kanun hükümlerinin tatbik ve takibini temin eylemektir.

MADDE 3 — Matbuat umum müdürlüğünün maaşlı ve ücretli memurları teşkilât kadrosu bu kanuna bağlı cetvelde gösterilmiştir.

Hü.

rımdan iç neşriyatı takip etmek;

2 — Memleketlerin cihan siyasetindeki temayülleri, dahili siyasetlerindeki tezahürleri, Türkiye ile olan münasebetleri, kültür hareketleri bakımlarından haricî neşriyatı takip etmek;

3 - Bu takip neticesinde koyacakları teşhisleri umum müdürlüğe bildirmek;

4 - Umum müdürlüğün gündelik bültenleri, ayın tarihi, yıllık, haric için neşriyat ve broşürler gibi teşebbüsleri ve dosya; arşiv gibi başlıca tesisleri için lâzım olan bilûmum vesikaları ihzar ve tasnif etmek.

MADDE 4 — Neşriyat ve propaganda servisinin vazifeleri:

1 - Umum müdürlüğün vereceği direktifleri gerek bültenler vasıtasile, gerekse telefon ve telgrafla icap edenlere bildirmek;

2 - İstihbarat servisinin hazırlayacağı malzemeye göre, günlük bültenler, makaleler, ayın tarihi, yıllık ve broşürler gibi neşriyat yapmak;

3 - Ecnabi memleketlerde yapılacak propagandanın vasıtalarını hazırlamak.

MADDE 5 — Radyo, film ve tiyatro bürosunun vazifeleri:

1 - Memleket dahilinde radyo neşriyat programlarını tanzim etmek;

2 - Memleket haricinde radyo vasıtasile propaganda yapmak imkânlarından istifade etmek;

3 - Hariçten gelen filmleri ve memleket dahilinde yapılan filmlerin sanaryolarını mevzu usullere göre Maarif ve Büyük erkânı harbiye mümessillerile müştereken tetkik etmek .

4 - Senaryolar hazırlattırmak,

Da. E.

matbuat kanunu bakımlarından iç neşriyatı,

b) Memleketlerin cihan siyasetindeki temayülleri, dahili siyasetlerindeki tezahürleri, Türkiye ile olan münasebetleri ve kültür hareketleri bakımlarından haricî neşriyatı takip eylemek,

c) Umum müdürlüğün gündelik bültenleri, (Ayın tarihi), Yıllık, haric için neşriyat, ve broşürler gibi teşebbüslerine ve neşriyatına lâzım olan bilcümle vesikaları hazırlamak ve toplamak.

MADDE 4 — Neşriyat ve propaganda servisinin vazifeleri şunlardır:

1 - Neşriyat ve propaganda bürosu vasıtasile:

a) Umumî müdürlüğün vereceği direktifleri gerek bültenler vasıtasile, gerekse telefon ve telgrafla icabedenlere bildirmek,

b) İstihbarat servisinin hazırlayacağı malzemeye göre günlük bültenler, makaleler ayın tarihi, yıllık ve broşürler yapmak,

c) Ecnabi memleketlerde yapılacak propagandanın vasıtalarını hazırlamak,

2 - Radyo, film ve tiyatro bürosu vasıtasile:

a) Memleket dahilinde radyo neşriyat programlarını tanzim etmek,

b) Memleket haricinde radyo vasıtasile propaganda yapmak imkânlarından istifade eylemek,,

c) Memleket dahilinde yapılan filmlerin sanaryolarını ve hariçten gelen filmleri kontrol etmek,

ç) Senaryolar hazırlattırmak,

d) Memleket sahnelerinin repertuarlarını kontrol etmek,

MADDE 5 — Yazı işleri bürosunun vazifesi, bütün servislerin yazı işlerini temin eylemektir.

B. E.

Hü.

5 - Memleket sahnelerinin repertuarını mevzu usullere göre Maarif ve Büyük erkânı harbiye mümessillerile müştereken kontrol etmek.

MADDE 6 — Muhaberat servisinin vazifeleri:

Bütün servislerin muhaberatını ve yazılarını daktilolamak.

MADDE 7 — Dosya, arşiv ve kütüphane servislerinin vazifeleri:

Her memlekete ve hâdiseye ait vesikaların, fotoğrafların, gazete ve mecmua koleksiyonlarının, kupürlerin, kitapların ve muhaberatın sistemli bir tarzda tasnifi ile meşgul olmak.

MADDE 8 — İstanbul servisinin vazifeleri:

Bu servis Matbuat umum müdürlüğünün İstanbuldaki mümessilliğini yapacaktır.

MADDE 9 — İzmir servisinin vazifeleri:

Matbuat umum müdürlüğünün İzmirdeki mümessilliğini yapacaktır.

MADDE 10 — Turizm servisin vazifeleri:

Memleket içinde ve memleket dışında Türk turizmi için propaganda yapmak.

MADDE 11 — 2205 numaralı kanunun 5 inci maddesine merbut 3 numaralı cetvelden 90 lira maaşlı müdürü umumilik kaldırılarak, mezkûr cetvele bu kanuna bağlı (1) numaralı cetvel ilâve edilmiştir.

MADDE 12 — Bu kanun 1 haziran 1934 tarihinden muteberdir.

MADDE 13 — Bu kanunun hükümlerini icraya Dahiliye ve Maliye vekilleri memurdur.

22 - IV - 1934

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.	Da. V.
İsmet	Ş. Saracoğlu	Zekâi	Ş. Kaya
Ha. V.	Mal. V.	Mf. V.	Na. V.
Dr T. Rüştü	Fuat	Hikmet	Ali
İk. V.	S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
M. Celâl	Dr Refik	Ali Rana	Muhlis

Da. E.

MADDE 6 — Arşiv ve kütüphane bürosunun vazifesi, her memlekete ve hadiseye ait vesikaları, fotoğrafları, gazete ve mecmua koleksiyonlarını, kupürlerini, kitapları ve muhaberatı tasnif ve hıfzettir.

MADDE 7 — Vilâyetler bürosu:

İcâbeden vilâyetlerde Matbuat umum müdürlüğünün mümessil veya muhabirleri tarafından, ve buldukları vilâyet valisinin idaresi altında bu kanun hükümlerinin tatbik ve takibi temin olunur.

MADDE 8 — Turizm bürosunun vazifesi, memleket içinde ve dışında Türk turizmi için propaganda yapmaktır.

MADDE 9 — 2205 numaralı kanunun 5 inci maddesine merbut 3 numaralı cetvelden 90 lira maaşlı umumî müdürlük kaldırılarak mezkûr cetvele bu kanuna bağlı (1) numaralı cetvel ilâve edilmiştir.

MADDE 10 — Bu kanun 1 haziran 1934 tarihinden itibaren muteberdir.

MADDE 11 — İşbu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

B. E.

MADDE 4 — 22 mayıs 1932 tarih ve 2205 numaralı kanunun ikinci ve beşinci maddeleri ilga edilmiştir.

MADDE 5 — Bu kanun 1 haziran 1934 tarihinden muteberdir.

MADDE 6 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Hükümetin teklifine bağlı (1) No. cetvel

Adet	Memuriyet unvanı	Aylık ücreti Lira	Senelik tutarı Lira
1	Umum müdür	500	6 000
1	Başmüşavir	400	4 800
4	1 inci sınıf müşavir	300	14 400
3	2 » » »	250	9 000
2	Raportör	200	4 800
2	Şef	150	3 600
1	Memur	100	1 200
14			43 800

Bütçe encümeninin tadiline bağlı cetvel

Derece	Memuriyetin nevi	Adet	Maaş	Ücret
	Umum müdür	1		500
	Başmüşavir	1		400
	1 inci sınıf müşavir	4		300
	2 » » »	3		250
	Raportör	2		200
	Şef	2		150
10	»	1	35	
11	»	1	30	
13	Memur	2	22	
	»	1		100
14	Kâtip	2	20	
		20		

